

Az érzéki csábítások hálói

Bárány eleinte féltékeny volt, napjában kétszer-háromszor is hazatért, körbeszökdécselt a szobában, kereste azt a férfit, akire gyanakodott – Itthon felejtettem az irattárcámat – nyögte ki végül, és a szekrényhez ment, mintha be akarna matatni valamelyik kabátjába; máskor más kifogást talált, de az asszony sejtette, mi e gyakori hazatérések oka; már ahhoz is szokva volt, hogy ilyenkor Bárány kétségbeesett féltékenységeiben megkívánja őt: akár a konyhaasztaltól is elsodorja, és viczorogva öleli, hogy bosszút álljon a *másikon*, akinek a rejtkehelyén tehetetlenül kell elszenvednie a nászt, s tudomásul vennie, hogy ez a nő az övé. Később, miközben lefelé billegett a Lajtorja utcán, már restelkedve gondolt megújuló gyanakvásaira, és mindig visszaidézte az első éjszakát, amikor Mária Magdolna úgy viselkedett, mint egy nagylány, és arra kérte őt, hogy engedje majd el, ha számára riasztó vagy megalázó lesz az ölelés, hiszen lehet, hogy a sokévi egyedüllétben kiszikkadt; de nem szikkadt ki, ó, nem, és később már ott térdelt az ágy mellett, és végigcsókolta az ő satnya testét, és mindenfélét suttogott neki könnyezve és a boldog hálától még mindig önkívületben...

Mit tudta azonban Bárány, hogy nem ok nélkül aggodott az asszony, s hogy talán ez volt az a ritka eset, amikor öröme tellett a szeretkezésben, amikor megérezte, hogy mi az a gyönyör, amelyről más asszonyok beszélnek, s amelyben neki Simon mellett alig volt része; csak a durva és erőszakos férfikövetelözésről tudott, csak a horkolás mély hangja zengett föl benne olykor ijesztőn, mintha abban az egyoldalú buzgalomban Albi mindig hőrögve elesett volna... Vajon nem ez az oka annak is, hogy ő még sohasem volt viselős, sosem várt kisbabát? – tűnődött el annak idején sokszor, és most is emlékezett rá, hogy egyik orvostól a másikhoz mentek; ő gyötrődött és restellte a férje előtt a meddőséget, Albi közeledését tünnetésnek vette, amellyel a maga teljes értékű férfiasságát akarja igazolni, és ő, mihelyt meghallotta a horkolást, ösz-

szekulcsolt kézzel fohászolni kezdett a sötétben a magtalanok egy nagyon régi és fájdalmas imádsága szerint:

– Irgalmasságoknak atyja, aki több ostoraid között magtalansággal látogatod bűnös szolgálodat, megvallom szent felséged előtt sok bűnömet, amellyel ezt érdemlitem, hogy magtalan legyek; de te kegyelmes Uram, aki a hozzád kiáltókat nem szoktad érdemük szerint sújtani, újítsd meg régi irgalmasságodat, amellyel Sárának holt méhét gyümölcsössé tetted, hiszen nincs semmi lehetetlen teelötted...

De ha Simon Albert követelőző volt, Bárány még nála is követelőzőbb; éjjel valósággal izzottak a csontjai, amint neki többször is megvallotta, pedig ezt igazán nem nézte volna ki belőle, amikor megpillantotta az ócskasoron. Épp ellenkezőleg, azért volt elnéző a nyomoréksága iránt, mert mértékletes embernek képzelte, aki nemcsak a káros szenvedélyektől tartóztatja meg magát, de a szerelemben is csak testének alkalmi és illendő kívánságára figyel, és a családi egyetértés nagyobb örömet jelent neki a bujálkodásnál... Miből is láthatta volna előre, hogy aprólékos fortéllyal keresi majd a maga kedvét, s ha ő idegenkedni fog attól, hogy a szeszélyeit teljesítse, gyilkosan villan majd rá a tekintete ennek az egykor szent életű embernek...

Még ennél is gyötrőbb lett a helyzet, amikor Mária Magdolnát kevés akadozás után végképp megtagadta női mivolta, noha még csak negyvenöt esztendő volt. Bárány megdöbbenve látta, hogy egyik napról a másikra idegenkedni kezd tőle, már egy pajzán vicctől, célzástól is kihevül és ide-oda kapkodja a tekintetét; este kilenckor már ágyba bújt, magára göngyölte a takarót, befelé fordult, és „fújni kezdte a kását”, mint Nánási Róza... Bárány ilyenkor hangosan szuszogott, zörgött az ajtóval, dühödten egyensúlyozta magát vetkőzés után a szoba közepén, és nézte az ő hűtlenné lett Mária Magdolnáját; máskor lezuhant mellé és fölverte álmából, vagy szóltanul és alattomosan közeledett hozzá; de hát létezik gyötrőbb és megalázóbb valami egy férfi számára, mint érezni, hogy a feleség a maga tüntető mozdulatlanságával éppen csak elszenvedí az ölelését?... Sőt egyik este Magdus, hirtelen föllázadva, talpát a támadó férfi mellének feszítette, és

félrerúgta őt magától, majd kiszaladt az ajtó elé, és ott állt sokáig, egy szál ingben.

– Közöttünk efféléről többé nem lehet szó, értse meg!
– mondta, amikor visszatért. – Kiszikkadtam, és már a gondolatát is utálom a bujálkodásnak!...

És a tetejébe mindez azután történt, hogy Mártonka két év után kijött a javítóból, és bosszúállóan leskelődött utána; a nyomában volt reggeltől estig, megvárta a műhely körül, hazakísérte és leült a kapu elé, akkor lépett, amikor ő, akkor állt meg, amikor ő, néha messzibb, néha csak pár lépésnyire tőle; máskor váratlanul előtte magasodott fel, kocsmák és várótermek szagát árasztotta rá, szólni azonban nem szólt, csak nézett, nézett, és már egy csésze vizet sem tudott meginni tőle, hogy ne érezné, amint figyel; arca, ez a gyűlöletes Nánási-arc a maga szótlan és gunyoros várakozásában fenyegető volt, sőt gyakran úgy tűnt föl Báránynak, hogy valami ítélet beteljesedését jósolja, azért oly fölényes és magabiztos minden eddigi lecke ellenére. Miután szóba állt valakivel, majd tovabicegett, Mártonka már lecsapott az idegenre, s hol aggódón, hol fenyegetően faggatta, hogy miről beszéltek, mit mondott neki az apja, miben állapodtak meg: kölcsönkért-e az órától, vagy a kamatot hozta meg, elad-e neki valamit, vagy venni akar tőle – valósággal adatokat gyűjtött ellene. És ha legalább tudta volna, mi a célja ezzel, ha felkészülhetett volna a védekezésre!... Már arra is gondolt, hogy mint csavargót és munkakerülőt följelentí a milícián; menekült előle, fölháborodottan húzta nyomorék lábát az aszfalton, egy ízben pedig eléje ugrott a kapu alól, és reá emelte az öklét:

– Mít lóstatsz a nyomomban éjjel-nappal?... Ki akarsz fosztani?!... El akarod vágni a nyakam?!... Vigyázz, mert a javító után a börtön következik, te gazember!...

De a fiú nem szaladt el, hiába verődtek össze körülötte a járókelők; ő csak állt háta mögött összekulcsolt kézzel, alsó ajkát beszopva, épp úgy himbálózott, mint régen kölyökkorában, és gúnyosan nézte, amint az öreg rikácsolva odacsódití a népet, amely látványosság híján zsémbelő bolondnak nézte az órást és hamarosan szét-szóródott. Bárány a műhelybe ment, de nem tudott dol-

gozni, és ugyanaz az erő, amely a szerszamosasztal mögé űzte, nemsokára ismét kivetette a kapu elé, hogy fel-alá bukdácsoljon az utcákon, mert félelme már mindenre ráborult: veszélyben érezte uzorakamatra kiadott pénzét, valamennyi ingóságát, és mit ért dolgozni, mit ért figyelni az apró kerekek mozgását, csillogását, ha ő maga kívül esett az időn, és a számításai megcsúfolták?... Régebb, ha baj, támadás érte, fölkapaszkodott a Lajtorja utca tetejébe, ahol a bezárt kapu és a kert virágai mögött elrejtőzhetett, s aludni is tudott egy-egy órácskát, mielőtt visszatért a műhelybe; de hova mehetett volna enyhülést keresni, amióta Mária Magdolna félrerúgta őt magától?... A ház környéke azóta olyannak tűnt számára, mint a temetőkert, amelynek virágai szikkadt gödör fölé hajolnak... Az utcai botrány után mégis hazamenekült, és már útközben makacsul követelte magában, hogy az asszony segítsen rajta, és ragadja ki a félelemből, mint régebb, mert minden lehetséges egy nő számára, ha egyszer valakit szeret... S hogyné kellene szeretnie őt, aki nemcsak a saját életét újította meg a házasságban, hanem az övét is, aki a tűzre vetette a múlt felé komorló bútorokat, és újat, divatosabbat, derűsebbet rendelt, aki perzsa-szőnyeget vett a rongyszőnyeg helyett, aki amerikai csomagból gyönyörű pongyolát vásárolt neki, amilyen kevés nőnek van a városon... Mikor azonban befordult a kapun, s megpillantotta az asszonyt, különös viszolygást érzett iránta: Mária Magdolna ott ült a tornác előtt a hokkedlin, és a stoppolófát a kezében tartva rövidlátón hunyorgott a szemüveg két kis drótkarikája fölött: kendője a vállára csúszott, lábán magas szárú posztópapucs volt, és Bárány döbenten állt meg az ösvényen: egy öregasszony várt rá, akit eddig nem ismert!...

Magdus észrevette a férfi megütközését, és kedvesen elmosolyodva panaszkolta, hogy most már a napon is fázik, azért kellett így felöltöznie, ha friss levegőn kívánt lenni, és amikor kibújt Simon agyonfoltos kabátjából, amelyet valahonnan a kamrából kereshetett elő, megint fiatalabbnak látszott, sőt a mosolya, a félénksége is ugyanolyan volt, mint hagymakoszorús találkozásuk idején; ő azonban ettől csak még zavartabb lett, nem tudta, mit gondoljon, ne tekintse-e az ördög incselkedésének, hogy

hol meggyújtani, hol kioltani igyekszik benne a tüzet?... Fogadja el Mária Magdolnát úgy, amint van, vagy gyötörje és kényszerítse, amíg vissza nem kapja benne azt a másikat, aki azelőtt volt?... Föltépett idegzete most e szándék felé lebegett, de ahogyan Magdus megfordult, ahogyan a széket odébb tette, ahogy varrószerszárait vénasszonyosan összeszedette, már elég volt, hogy ismét lehűtse őt, s mikor meglátta a lábán a fakóbarna cérnarharisnyát is, bement a szobába, s hanyatt vágta magát a heverőn.

– Szentisten, mi történt magával?! – Mária Magdolna már ott állt mellette. – Miért nem mondta, hogy rosszul van?...

Bárány a tenyerét az arcára szorította; az asszony hangjából megérezte, hogy a szerelmet szívesen pótolná önfeláldozó betegápolással, s ez még inkább kétségbeejtette.

– Nincs semmi bajom – mondta fojtottan. – Legfeljebb az, hogy túlságosan is egészséges vagyok...

De most már tudta: ha tovább gyöttri az asszonyt, meggyülvölik egymást, és többé nem lesz békés hajlékuk. Még túlságosan közel volt az előbbi földült otthon, semhogy innen is egyik napról a másikra odébb állhatott volna, noha volt pénze bútorozott szobára is, de ahányszor erre gondolt, a kapzsiság rögtön lehűtötte; sajnálta a sok szerzett holmit, amellyel itt berendezkedett, meg aztán Simonná dolgos, tiszta asszony volt, aki a porszemeket is kifújta a résekből, minden reggel vasalt inget tett ki eléje, az ágyba vitte neki a kávé a kétszersülttel, tudott kedves, sőt kacérkodó is lenni, amíg meg nem tagadta női mivolta; de ha így történt, tehet-e róla, ellene szegülhet-e a természetnek?... És ha ezt követeli tőle, nem önmagát hazudtolja meg, aki már rég nem hisz a csodákban?...

Befelé figyelt önmagára, hogy honnan buzognak elő ezek a feloldozó szavak, aztán gúnyosan rámosolygott saját szándékára; hiszen ha ki akart vergődni ebből a helyzetből, másként kellett néznie új házasságát, s nem a végső megnyugvást látnia benne, hanem csak a lehetőségét ennek: egy megbízható, egy megértő társat, aki gon-

dozza őt, s aki a helyzet kényszerére szemet huny, ha ezután kissé távolabb, a házak erdejében igyekszik majd csillapítani testének beteg szomját, és nem cirkusozik, ha ő utánakap egy-egy lepkének, amely tucatjával röpköd még az ő szerszamosasztala körül is, csak be kell zárnia az ajtót, nehogy kiröppenjen... És mibe kerül neki fölcsípni egy-egy kószáló cafkamárít az esti órákban, amikor már a kalapos is eltávozott?... Kevésbe, nevetségesen kevésbe... Pincértől, soförtől hallotta, hogy egy vacsoráért már diáklányt is kapni... Igen, ez az egyetlen megoldás, gondolta üdítő megkönnyebbüléssel, miközben föltápszkodott a díványról, és már készült visszatérni a városba; de alighogy kilépett a kapun, Mártonka ugrott elő a kerítés mellől, reá irányította fényképezőgépének lencséjét, és ő elsápadva, álmélkodón nézte, hogy mit eszelt ki ismét ez a hóhér az ő üldözésére; de nem jött senki, hogy megvédje, s végül fölajdult, mint akit megütöttek, aztán ismét elindult, egyre gyorsabban húzta maga után a lábát; később lehajolt, követ kapott fel, és megcélozta vele Mártonkát, mielőtt azonban elhajította volna a követ, oldalt billent, és a következő pillanatban csörömpölés hallatszott. Az alacsony házakból asszonyok, gyerekek, nagy darab napszamosok szaladtak elő, akik a fél lábon szökdelő emberben a merénylőt látták, és utánavetették magukat. – A csopli istenét az anyjának! – dörgött egy matrózbúzós melák hangja a ricsaj, óbégatás fölött. – Ez üti le éjszaka a villanyégőket is, aztán megpucol!... De most legombolok én róla egy lepedőt, vagy eltöröm a másik lábát is! – Megragadta Bárányt, nekivágta a falnak, aztán hátracsavarta a kezét, benyúlt a zsebébe, kivett a pénztárcájából egy százlejest, majd beleköpött és visszacsúsztatta a helyére tüntető illedelmességgel.

Megcsúfoltan, összetörten vonszolta magát lefelé az utcán, mintha egy zsák nyirkos csont volna a nyakában; fújta a dühét, az önsajnálát fájdalmát, néha hangosan csuklott a mellében elakadt sírástól, néha a fogát csikorogatta, s volt pillanat, amikor az fájt legjobban, hogy az a hóhér bizonyára elrejtőzött, és vigyorogva nézte az ő ártatlan megtiprását, kifosztását; de még nem volt vége a napi kálváriának, mert az ócskasorra kellett mennie, ta-

lálkája volt egy felhajtóval, aki duplafedelű arany Doxát kínált elfogadható áron, négyezeröttszázért; a súlyából ítélve már az arany maga is többet ért, és remélte, hogy az árból még le tud valamit alkudni. Nem szalaszthatja el a ritka vásárt, gondolta még így megtiportan is, s a megyeház oldalánál taxiba ült.

Most ismét megnyugtatónak érezte az ócskasor nyüzsgését, a színes és ricsajgó tömeget, amint föl-alá hullámszik a legszegényesebb s mégis a legvonzóbb portékák kiállításán, ahol a fehér melltartó közeléből sápadtvörös műfogsor vicsorít föl rá a leterített újságpapírról, s a gázárc közeliében ezüstróka hever megbékélt mozdulatlanul. Itt semmi sem tud oly hitvány és értéktelen lenni, hogy egy másik ember rá ne szorulhatna; de alighogy Bárány megnyugodott egy kissé a tarka látványtól, a háta mögött fölhangzott a csoszogó hívő ismert hangja:

– Fussatok tőle, ti, akik az én népem vagytok, nehogy részesek legyetek bűneiben, és benneteket is érjenek csapások, amelyek sújtani fogják!... Mert azt mondja az Úr: jaj, vigasztalást veszek háborgatóimon, és bosszút állok ellenségeimen!

A kelekótya szektás szapora sünléptekkel bujkált az emberek között; Bárány nekiütődött a vásárlóknak, s mikor úgy érezte, hogy ez a másik örökös kísértője már utoléri őt, könyökével vágott utat magának a tömegben; a felhajtó messziről megismerte a bukácsolásáról, eléje sietett, a karjától fogva bevitte az ócskavastelepre, és odamutatta neki a láncon függő Doxát; az órás egyelőre az arcát törölgette a zsebkendőjével, alig tudott magához térni az újabb jelenettől, aztán a tenyerébe fektette a cizellált gyönyörűséget, fölnyitotta, nagyítójával belenézett, hűmmögve egyik lábáról a másikra állt, fitymálta a szerkezetet, aztán egy látszólag közömbös mozdulattal visszaadta a Doxát a közvetítőnek; ismét és újra egymásra meredtek a hosszú, micisapkás férfival, végül elindultak a műhelybe, megkötni az üzletet.

Miután átadta a négyezer lejt és magára maradt, egyre csak az órát nézegette, különös érzéssel; egyik pillanatban szerette volna lenyelni, hogy a részévé váljék, vagy azt óhajtotta, hogy ő maga épüljön be a vastag aranykeret-

be, és a jó vásárt kárpótlásnak érezte a kálváriájáért; de mindjárt utána csüggedt lett, értéktelen fémdarabként egyensúlyozta a tenyerén az aranyórát, és még a veríték is kigyöngyözött rajta szorongásában. Mert mit ér a jobb mód vagy akár a gazdagság is, ha ő maga semmiben sem lel nyugtot, ha ismét minden összezavarodik benne és körülötte a bőséges jövedelem ellenére is?... Úgy látszik, a pénz számára sem a szegénység végét jelenti, hanem csak átalakulását, gondolta csüggedten. Mert nem a dolgokban rejlik a hiba, hanem a lélekben, és ami a szegénységet nyomasztóvá tette, az a gazdagságot is nyomasztóvá teszi, mint ahogy nem számít, hogy a beteget faágyba vagy aranyágyba fektetik-e...

Oly hirtelen, oly forrón tavaszodott ki ebben az évben, hogy még este is eltikkadt a város; az aszfaltból égett gumi szaga párolgott, és álmosan kószáltak az emberek a főtéren. Néha úgy tűnt, hogy a keskeny mellékutcák eldugultak, és nem tudják elnyelni az óriási garatban örvénylő sokaságot; a tömegsport meg a GMA-mozgalom a melegítő és a tornacipők divatját terjesztette el, és a járdán sodródó-imbolygó fiatalok levetett s derekukra csomózott blúzaikkal egy nagy verseny fáradt, de pénz-telen győzteseiként emelgették a lábukat, és szótlanságukban mintha vártak volna valamire: talán nem is itallra, hanem csak üdítő esőre; a főtéri kocsmánál zsvivaj és pohárcsörgés meg párás fény dült ki a járdára, és a fejek fölött fűrtökben imbolyogtak a söröskriglik odabenn; az embereknek még a szájukban volt a Pelin de mai, e szalmából erjesztett ürmös kétségbeejtően keserű íze, s mintha dühödten le akarnák mosni, sört ittak, és egymásba iz-zadva várták, amíg a csapos hordót cserél, az asztaloknál ülők pedig káromkodtak, és kiragadták a teli korsókat a pincér kezéből. Mikor végül elfogyott a sör, a söntésnél várakozók morogva húzódtak az ajtó felé, csak egy-egy kisebb féldeciző társaság maradt vissza itt-ott a kocsmaszögleteiben: Lado Laji, a *Székely alkalmazottak* egykori lezüllött szerkesztője zsémbelve totyogott az asztalok között, hóna alatt a ritkaságnak számító, bár nem éppen friss külföldi folyóiratokkal, és bűdös szivarét szopogatva bizonygatta az ismerősöknek, hogy Tamási tőle lopta az

Ábel-trilógia témáját; egy másik férfi, aki tavasszal is fagyottlilán hordozta körbe hatalmas orrát a kocsmákban, poharát mikrofonszerűen a szája elé tartva a Brazília–Magyarország mérkőzést közvetítette Szepesi modorában; később lódenkabátos szerelmesek a mellékutcákon andalogva olcsó kekszvet ropogtattak tasakból; beszéltek, hogy a motorbiciklisek fölcsippentenek egy-egy lányt, kirobognak vele a Bükkbe, s ha az nem hajlandó semmire, röhögve otthagyják az erdőben; beszéltek arról is, hogy valamelyik éjszaka leitatott meztelen nőt szállítottak be a mentők a kórházba, akinek a farába gally, falevél tapadt; de más különös és borzongató esetekről is tudott e kábultan körbeforgó és eltikkadt népség, akinek minden sóvárgása fölött ott lebegett egy másik, még húsbamaróbb érzés, a szerelmi éhség; bár lehet, hogy csupán azért igyekeztek minden más kísértést ebbe átmenekíteni, hogy ne érezzék a többit külön-külön. Párosával suhantak a járdán a férfira vadászó utcalányok, s ahogy rohant az idő az estébe, úgy kapkodták ők is a lábukat, ide-oda kígyózva várták a leszólítást, s be-bekukkintottak valamennyi kocsmába; az erkölcsvédelmi osztály milicistái több száz parázna képet találtak egy töltőtolljavító találkahelyé berendezett műhelyében, és a felismerhető lányok ellen le-tartóztatás! parancsot kaptak; de szüntelen munkában volt a kiskorú bűnözők osztálya is, hiszen a tapasztalt kerítők tizennégy-tizenöt éves lányokra is rávetették a szemüket, és igyekeztek bevonni őket az üzletbe; ekkor még kevés volt a munkalehetőség, még egy takarítónői állásért is verekedtek a munkaelosztó hivatal előtt...

Bárány a táskájába csúsztatta a duplafedelű aranyórát, de aztán kétely fogta el, hogy valaki látta a mozdulatát, visszatért az utcáról, mintha meggondolta volna magát, tett-vett, fiókokat húzott ki, csörgette a kulcsait, végül határozottabban indult el, mint ezelőtt. A főtéren azonban őt is elsodorta a tömeg, csak a sarkon tudott kitörni, hogy aztán egy másik menetszlop ellenkező irányba lökdösse; de már nem törődött vele, sőt egy idő után még meg is könnyebbült, hogy a tömeg leveszi róla a döntés terhét, mert valójában azt sem tudta, hova akar

menni. Teste ismét alattomosan izzani kezdett, ő maga is eltikkadt a szomjúságtól, de hiába várta Mária Magdolna meleg vacsorával, hűtött sörrel, mert amint maga elé képzelte posztópapucsos, cémaharisnyás lábát, viszolygás fogta el. Inkább hagyta vitetni magát a tömeggel, hiszen a higanyosán megcsillanó fél arcok, a mozgó vállak, női csipők, lengő karok erdeje, a vonuló nyáj az ő szorongását is magába vette, s már attól a „hóhértól” sem félt anynyira. Később arra ocsúdott fel, hogy vendéglő előtt áll, muzsikáló fényben, és a járdáig leérő ablak mögött árnyalakokként mozognak a zenészek, háttal állva feléje, és a sokféle szomjúság, az egyedüllét meg az a különös, mulató világ csábítani kezdte, hogy aztán kézen fogva bevezesse őt. Nemsokára fehér abrosszal leterített tiszta asztalnál ült, közel a zenekarhoz, egy üveg vörös bort kért, és elfogódott kíváncsisággal pillantott körül. Érdekes, gondolta, hogy neki soha nem jutott eszébe beülni egy ilyen fényes nagyvendéglőbe, mert vagy nem volt pénze, vagy pedig az Úr lelkét érezte távol az efféle mulatóhelyektől; pedig nem is lehet rossz olykor félrehúzódni e füstből, fényből és zibongásból szőtt pókháló sarkába, és lesni, hogy mikor rezzennek a szálak... Íme mennyi kedves kis hölgy kortyolgatja az italt, tologatja be a falatokat abba a kis piros gyűszűbe, vagy hevül, nevet, kacérkodik, kínálja oda magát már tánc közben... Két szemrevaló kis cafka épp most lépett be, és vele szemben ült le a tükrös oszlop mellé, bár igaz, hogy az idősebb nagyon ki volt mázolván... A kicsi azonban még ajakpirosítót sem használt, mégis olyan eleven rózsaszín volt a szája, mint a cicáé... Nem lehet több tizenhat évesnél, gondolta, s máris betelepszik a vendéglőbe azzal a csataménnel, aki a tapasztalt nők undorával emeli az orrát a füst és a zaj fölé; de a kicsike nemcsak falaz neki, hanem ő maga is férfira les, és most épp feléje fordult... Mi lenne, ha idehívná, hogy megleckéztesse, aztán pénzt adna neki, és hazavinné a mamájához?... Már észre is vette, hogy jelt adott neki, talán azért süti le a szemét, de aztán ismét reánéz; amilyen kicsi, olyan kacér, hogy neki még a beteg csontjain is tűz perzsel át tőle...

A lány odajött, és leült melléje:

– Ha azt akarod, hogy zárás után veled menjek, rendelj vacsorát, mert éhes vagyok – mondta, és Bárány a váratlan tegezéstől megütközve mosolygott rá:

– És ha velem jössz, mi örömöm lesz benne?... Hiszen ahogy elnézlek, leesel az ágyról...

A mesterkéltségtől arca megnyúlt, kecskearcúvá változott, miközben várta a választ.

– Sok mindent tudok, ne aggódj! – intett a lány sietve, ingerülten, egy kis megvetéssel, hogy ilyen pali-val hozta össze a sors. – A feleséged még hálás lesz nekem...

Azt mondta, Ilonkának hívják; Bárány a lány vékony csuklójára pillantott, aztán nagy barna szemében keresett bizonyosságot valami hirtelen támadt kételyre; egyik percben azon komorodott el, hogy a kicsike Iliéhez hasonlít, s talán épp annyi idős lehet, mint ő volt, amikor meghalt; épp ezért a legjobb volna, ha ki sem kezdene vele, mert ez aljasság volna, olyan bűn, amelyet eddig még nem követett el; de aztán arra gondolt, hogy hiába hagyja szaladni a lányt, mert úgyis utánakap más, aki gonoszabb és kegyetlenebb nála, s csak jobban kihasználja, talán még meg is veri... S aztán miért legyen mindig ő az, aki lemond az örömeiről?... Ismét maga előtt látta Mária Magdolnát a stoppolófával, amint bandzsítva néz rá a szemüveg fölött, és hirtelen döntött. Megteszem, azért is megteszem! – gondolta. Mégpedig azért, hogy olyan mélyre süllyedjek a gyalázatban, mint amilyen magasra emelkedtem egykor az Úr lelke közelében!... Eddig engem alázott meg az élet, most rajtam a sor!

És amikor a zenészek játszani kezdtek egy rumbát, ujjai már ütemesen nyargaltak fel-alá a lány derekán, mintha ezzel akarná leplezni táncrea képtelen nyomorékságát, és az egész napi kálvária után kárpótlásnak érezte ezt a kis sötét angyalt, akiben a gyerek is, az utcalány is jelen volt. Ilonka gombás szeletet kért magának üvegházi uborkából készült salátával, Bárány vörös bort rendelt, egy csokor violát vett a lánynak, és a kínok kínját szenvedte el, amikor egy diák odajött az asztalhoz, és engedélyt kért tőle, hogy táncolhasson a lánnyal, neki pedig bele kellett egyeznie, nehogy a sántasága miatt mindkettőjük

előtt neveltségessé válják; de amikor a lány már ismét ott ült mellette, kihevült a bortól meg a boldogságtól, s pénzt adott a zenekarnak, hogy eljátsszák Ilonka nótáját:

*Gyöngyvirágos kiskertedben
mosolyog a napsugár is...*

A zenészek az asztala köré gyűltek, valahonnan a ki-mázolt nő is odakerült, akivel a „prücsök” együtt érkezett, de erre később csak homályosan emlékezett Bárány; legtöbbször annyi ködlött fel előtte, hogy mentek a holdfénytől fémesen csillogó utcán, Ilonka hol előtte pörgött, hol reácsimpaszkodott, meleg leheletével csiklandozta az arcát meg a fülét, apukámnak szőlitotta őt, és mindvégig mellette maradt, még akkor is, amikor ő kiűzte Mária Magdolnát a lakásból: iszonyú, bár rövid jelenet volt, mert az asszony felöltözve, rossz sejtésekkel várta, így hát hamar elkergethette.

– Kilöksz éjnek idején az utcára a saját házamból?
– kérdezte az asszony fázósan remegve.

Bárány azonban tudta, mit kiáltson az arcába:

– Már rég megmondtam: mihelyt belefáradsz a szerelembe, eltiporlak; a te lakásod a temetőben van!...

Végül az asszony zokogva eltűnt az éjszakában, behúzódott valahova a jázminbokrok közé, mint akin beteljesedett a rettentő jóslat, ők pedig Ilonkával nemsokára ágyban voltak, s az órás ezután már nem is tudta, mi történik vele: a lány mindent megtett az undorító nász mielőbbi befejezéséért. Mikor hajnalban fél ötkor Bárány megébredt, mindjárt meglátta székre vetett ruháit; ledobta magáról a takarót, egy szökkenéssel már a szoba közepén volt, és odakapott a kabát belső zsebéhez, hogy vajon megvan-e még az irattárcája; de a szövet puhán öszszegyűródött a markában, s még föl sem ocsúdott az egyik döbbenetből, amikor egy másik szinte ledöntötte: a vedlett disznóbőr táskát, amelyben az aranyóra volt, nem látta sehhol! Térdre bukott, hangosan nyögött, és a fejét bűdös, kocsmaszagú ruhájához szorította.

Mária Magdolna is előkerült, s mikor megtudta, mi történt, bármilyen súlyos volt is a veszteség, rábólintott, mint aki előre tudta, hogy őt nem lehet büntetés nélkül

kiűzni a házából, és csúffá tenni a világ előtt; ez a gyors elégtétel lassanként fölizgatta, imádságainak erejét és önmegtartóztató életének jutalmát látta benne, és a kiskapával a virágai közé rejtőzött, hogy a férfi ne lássa rajta a vörösen kiviruló és könnyeket fakasztó hálás kárörömöt. Gyomlálás közben később mégis arra gondolt, hogy az odaveszett pénz mily hatalmas összeg, hogy ő még sosem látott annyit együtt, és íme, az a kis csóka-képű ringyó úgy ráfújt a százasokra, hogy azok szétrepültek, mint a pitypang... És az anyagi kár miatt érzett keserősége fölött ott lebegett egy másik fullasztó érzés is, mint valami sósavas pára: a sértett nőé, akinek a tiszta ágyába egy utcáról felszedett kurvát fektetett be a férfi, és a legnagyobb áldozatot hozta érte!...

Miközben ezeken tépődött, dermedt kézzel húzogatta a kapát a virágtövek körül, különös dologra figyelt fel, amit eddig még sosem vett észre: az ágyásnyi halványlila nőszirm valóban a női szemérem buja és feslett másaként tárult eléje, mintha az éjszaka nyílt volna ki valamennyi, e göthös és örökké izzó csontú férfi öröme, aki most pár lépéssel odébb porba sújtottan hevert, mint a keresztről levett lator. Nézte az írisz vastag, húsos kelyheit, a sárga bibeszárakat, pír öntötte el a látványtól, aztán csépelni kezdte a kapával a virágokat, hogy tövesztül kivágja:

– Eltakarjátok magatokat, bordélyházi lotyói! –
suttogta, és még akkor is csapkodott, amikor Bárány eléjött a napfényre, és hunyorogva, gyűrötten a városba indult, hogy panaszt tegyen a milícián a markecoló lány ellen.

Alighogy Bárány kilépett a kapun, Mártonka állt eléje, és mosolygott.

– Remélem, nem okozott csalódást a menyasszonyom... Még egészen friss a szakmában...

– Miféle menyasszony? – Az eretnekben hideg futott át; még az ajka is elzsibbadt.

A fiú nézte rossz lábát, gyűrött ruháját, másnapos ragacsosságát, és még mindig mosolygott:

– Odalöktem magának, hogy próbálja ki, mielőtt elveszem, hátha nem találja megfelelőnek...

Mártonka most egészen közel jött hozzá; a markából rugós bicska pengéje pattant elő:

– Belátom, hogy kissé sokba került magának a tegnapi muri, de az árat én szabtam meg...

Ekkor már Ilonka is elősompolygott.

– Kézit csókolom, apuka – mondta vigyorogva. – Ne haragudjék, hogy megléptem maga mellől, de olyan csúnyán horkolt...

Bárány figyelte, amint közrefogják ; de a fiú meg a lány egyelőre szelíden állt.

– Add oda neki a szerkezetet, hadd legyen mivel játszodjék! – intett végül Mártonka a lánynak. – Az arany nálunk marad; az a vén bakkecske úgyis csak elpiálta volna, valami olcsó, ötödosztályú lumnyikkal...

Ilonka elővette táskájából a papírba csomagolt óraszerkezetet és becsúsztatta Bárány zsebébe, Mártonka pedig a kést hirtelen az apja nyakának szegezte:

– Most pedig behúzódik a rókalyukba a nőténye mellé, és egy hétig nem mutatkozik, megértette?... Ha az utcán találok, elvágom a nyakát, mint a csirkének!...

Belökte a kapun, még utána is rúgott, és Bárány fél lábon egyensúlyozva magát, egyre az arcához kapkodott, mintha még mindig nem hinné, hogy megmenekült, hogy vége annak a rettentő jelenetnek. Mikor odabenn leült az asztalhoz, zúgó feketeséggé változott körülötte minden, s alig enyhült valamit a félelme s a szorongása, már egy másik, még gyötrőbb érzés fogant meg benne: vajon nem azért lökte el magától Mária Magdolna, mert szintén ennek a „hóhéznak” a hatalma alatt van, aki megtiltotta, hogy vele éljen?... S ha ez igaz, akkor az sem kizárt, hogy a gazember bosszúból a szeretőjévé tette...

Föltápaszkodott, kiment az udvarra; a gyanakvástól és a féltékenységtől kivert rajta a veríték; egy-egy pillanatban az volt az érzése, hogy a csontjain fénylő-örvénylő huzat furulyázik; óriási erőfeszítéssel húzta a lábát, meg akarta keresni az asszonyt a kertben, hogy számonkérje tőle legújabb felfedezését, amely talán egyetlen oka az ő eltévelyedésének és gyötrelmének; vallatóra akarta fogni, hogy mikor környékezte meg az a rablógyilkos, hányszor és hol találkoztak, hogyan szeretkeztek, mit mondott neki a fiú... Már ott állt Mária Magdolna közelében,

de akkor az asszony félrefordult, és megkezdett munkáját folytatva még dühösebben csapkodott a kapával, hogy kivágja a nőtziromokat gyökerestül az utolsó szálig, és a szétvert, húsos levelek nedve a Bárány arcába fröccsent.

Mint két elvadult, összezárt állat, reggeltől estig fújtak egymásra, marták egymást. Minden szó, minden mozdulat gyanús lett, oda kellett kapni idejében, mielőtt még a másik kiengedné a körmeit; már egymás szagát is nehezen viselték el, és valahányszor Bárány arra gondolt, hogy Mártonka miatt minden dolga vesztegel egy hétig, hogy a műhelyt akár föl is törhetik, hogy védtelen ama „gyilkos” ellen, fölajdult, mintha kés szaladt volna a bordái közé. És közben még annyi vigasza sem lehetett, hogy a súlyos károsodás után legalább a lányt a magáénak tudhassa, pedig azon az estén már remélte, hogy az övé marad még akkor is, ha be kell zárnia, ha rá kell majd költenie minden pénzét; de ki gondolta volna, hogy ily romlott, amikor megpillantotta ott a vendéglőben a tükörszlop mellett... Inkább hazuról megszökött csitrinek nézte, mint ringyónak, akit magához édesgethet pénzzel, szép szóval, atyai gyámolításnak látszó türelemmel; de lám még az a rövid boldogság is, amelyben részesítette, csapda volt, s amikor ő már azt hitte, hogy vége szerelmi vergődésének, testi nyomorúságának, nemcsak a lábára csapódott rá a vas, hanem a lelkét is odafogta, és fölfordult a gyomra, valahányszor arra gondol, hogy a lány vele is, Mártonkával is szeretkezett...

Néha kibillegett-ballagott a kapuba, vigasztalanul nézett alá az utcán, aztán visszatért, és nyögve, sóhajtozva ismét leült; az asszony figyelte ezt a vergődést:

– Látom, töri a nyavalya, de csak törje is! – csapott le reá épp ilyenkor. – Ne legyen egy nyugodt perce sem!

Bárány, halálos kimerültségében, részvétet akart ébreszteni önmaga iránt:

– Hogyan beszélhetsz így?... Hogyan lehetsz ily kegyetlen, Mária Magdolna?!...

De az asszony szinte felnevetett indulatában:

– Maga prédikál kegyelemről, akinek a sánta lába nyomán is bűdösség csap fel?!...

És csak nézte elfeketedve az embert:

– Maga Antikrisztus óhajtott lenni, pusztító oroszlán, de végül is görénnyé lett: pfúj!...

S most olyasmit mondott, amivel saját lelki üdvösségének is ártott, és utána hangosan felzokogott.

Így telt el a hét. Végre a hetedik nap után Bárány kimozdult a házból, és a műhelybe indult; de bár ne indult volna, gondolta később bosszankodva, mert útközben elfogta őt a hosszú közvetítő, akitől az órát átvette.

– Hol mászkál, ember?! – kiáltott rá számonkérően.
– Már egy hete hajszolom, hogy visszaszerezsem az aranyórát... Kiderült, hogy japán szájré, és a nyakunkon a milic!...

Lekapta fejről a sapkát, piszkos keze fejével végigdörzsölte a homlokán; de Bárány csak állt előtte tátogva; az újabb veszélytől már gondolkozni sem tudott.

– Mit tőkölődik?! – ragadta meg a másik a karjától. – Magának is kinéz háromévi fogyókúra, nekem is!... Lökje hát ide azt a ketyegőt, én pedig visszaadom a pénzt!...

Ekkor azonban az orgazdát hirtelen kétely fogta el:

– Csak nem passzolta máris tovább?!...

Bárány megrázta a fejét, és egy mozdulatot tett, egy tétova és érthetetlen mozdulatot; talán ő maga sem tudta, mit akar közölni vele, de a hosszút ez nem érdekelte; tekintetével mohón megtoldotta az irányt, amerre a sánta mutatott, ismét megragadta őt a karjától, és húzni kezdte maga után át az utcákon, a városon. Bárány hamar kifulladt, zihált, és hátrafeszítve magát igyekezett fékezni a rohanást, miközben minden elbillent és ijesztő arcát mutatta felé, mintha kerek közé került volna, amelyek hol a magasba lendítették, hol víz alá forgatták. És mégsem mondhatta el még ennek az embernek sem, mi is történt az arany Dozával, nem beszélhetett neki a lányról, aki részeg álma közben kifosztotta, sem, arról a rémítő szövetségről, amellyel csapdába ejtették.

Aztán már ott álltak a régi koporsófedelű ház előtt, és Bárány rángatni kezdte a csengőszinórt; az asszony puhán gurult a kapuhoz, de amikor meglátta a „sánta ördögöt”, és megtudta, hogy Mártonkát keresi nála, bevágta előtte a kaput, és csak az udvarról kiáltozott vissza neki:

– Elmenjen innen, mert leforrázom!... Itt ne keresse azt a gyilkost!.. Ő épp olyan, mint maga, és maga, mint ő!...

És a nyurga, mintha az asszony megvető szavaitól lobbant volna ismét dühre az órák iránt, úgy meglökte, hogy szinte fölbukott, aztán rohant előkeresni a fiút, amíg reménye lehetett, hogy megtalálja nála az órát a kocsmai alvilág segítségével. Bárány a műhelybe ment, de nem gyújtott fényt a szerszámasztalnál, hanem a homályban ült sokáig, és gyöttrődött, hogy mihez is kezdjen ezután, ha nem tartóztatják le s ítélik el, merre irányítsa az életét: mert nem akart többé visszatérni Mária Magdolnához; tudta, hogy csak ennék egymást reggeltől estig, mint azelőtt Rózával.

Az aranyórának csupán az egyik hátsó fedele került elő, Mártonka darabonként adta el a többit, hogy ne keltsen gyanút, és amikor lecsapott rá az orgazda, már csak ennyi maradt, ezt kínálhatta az ékszerészeknek; a követelésre dulakodni kezdtek, így buktak le mindketten, mert a milícia már a nyurga nyomában volt. Napok múlva Bárány idézőt kapott, és el kellett mondania mindent a Doxa átvételétől az éjszakai mulatozásig, Mártonka gyilkos fenyegetőzésétől az erőltetett rohanásig; tagadta, hogy bármit is gyanított az aranyóra eredetéről, siránkozott a félrevezetésen, amelynek jóhiszeműségében áldozatul esett, és mindent a fiára háritott: ha nem ejtik csapdába azzal a ringyóval, vissza tudta volna szolgáltatni a lopott holmit a kárvallottnak...

Őt nem helyezték vád alá, de a nyurga csalás és többszöri szélhámosság miatt három évet kapott, a leány, akinek a bűnrészességét prostitúció is tetézte, ugyancsak hármát, Mártonka kettőt. Tárgyalás után Bárány felsőhajtott: – Legalább egy ideig megszabadulok attól a gazembertől! –, és megint dolgozni kezdett, és ott ült az asztalnál naphosszat: tucattal vágta ki az új óratokokat, csempészekről potom áron szerzett új alkatrészeket, pénzt adott ki uzorakamatra tucatnyi embernek, álneven kötött írásbeli megállapodásokat, nehogy gyanút ébresszen a hatóságban a künnlevő összegei iránt, de ezzel csak egy-egy szélhámosnak kedvezett, aki letagadta

a kölcsönt, és a szemébe nevetett, amikor a kamatot követelte. Pénzügyei összegubancolódtak, már volt pere is a törvényszéken mint kárvallottnak, és érezte, hogy amit egyik kezével besöpör, azt a másikkal szét is szórja, és csak annál jobban üzte magát; délben sietve átbicegett a diétásvendéglőbe, szilvásgombócot, vargabélest vagy törttejet evett puliszkával, adott ötven báni borraivalót, és már toltta is vissza magát a műhelybe.

Ez a mohóság ismét föltépte benne a másikkal szembevetést is, ha nem épp abból eredt, de a sok csapás után már félt a kalandoktól, a rászédéstől, az italtól, amely oly hamar megártott neki, és inkább a műhelyben környékezte meg a lányokat, akik belefeledkeztek egy-egy olcsó, de érdekes fülbevaló, karperec szemlélésébe, vagy épp kiváltották volna a javításba adott órájukat, de nem volt pénzük... Válogatás nélkül szeretkezett, behúzza az utcáról a virágáros cigánylányt is, görbe és csontos ujjjaival bontogatni kezdte a blúzot a tartozással késlekedő cseléden, máskor kiállt a kapu elé az utcára, és onnan teste a cirkáló lányokat. Karikás úr, a szívbeteg kalapos, aki megosztotta vele a helyiséget, fölháborodva figyelte ezt a megnövekedett nyüzsgést az óras körül, és egy este a bűdös, posztószagú gőzből előbukkanva azt mondta Báránynak:

– Ne csináljon bordélyt körülöttem, mert hozzám tisztességes kuncsaftok járnak, megértette?!

De ekkor még történt valami: Elifáz, aki Mártonka után a legnagyobb fiú volt, egyik délből, amikor ő visszatért a diétásvendéglőből, a kalaposnál várt rá soványan és szótlánul, és miután belépett, még mindig csak annyit tett, hogy félénken elmozdult a faltól. Az apa gyanakvásba komorult örömmel ismerte meg, intett neki, hogy menjen be a műhelybe, és a fiú azután is, hogy leült, sokáig úgy bámult az asztal fénykörébe, mint aki mondani akar valamit, de nem tudja elkezdni.

– Mi újság, beszélj már! – biztatta Bárány az egymástól elszokott emberek hamis hangján. – Egészen meglegényesedtél, mióta nem láttalak – folytatta, és vizsgálni kezdte a fiú angyalarcán a maga egykori vonásait. Ilike után ő volt az, aki ragaszkodott az édesapjához, aki már kicsi korában odasimult hozzá, rajongón belécsim-

paszkodott, vagy a szájacskáját a kezéhez nyomta. Bárány most azt leste, hogy vajon mi maradt meg Nánási Róza mellett a gyerekekben abból a régi szeretetből; a többszöri biztatásra végül a fiú fölállt, fél arcát az apja felé fordította, és halkán, megrendülten szólt, úgy hogy még a nyaka is sápadtan világított a műhely sötét háttérében:

– Nézzen meg jól, és akkor látni fogja... Akkor észreveszi, hogy milyen sima az arcom... És nemcsak az arcom, de a lábam is, meg mindenütt. Pedig a barátaim már bo-rotválkoznak...

Könnyezve, számonkérően nézte az apját; Bárány mosolygott, noha nemigen volt most kedve hozzá.

– Csak bolondítanak, Elifáz... Hiszen még katona sem voltál... Még nővel sem volt dolgod... Vagy talán volt?...

– Persze hogy nem volt... De nem is lehetett... Mert a fiúk szerint én hiába is próbálkoznék...

Bárány ekkor nagyon megsajnálta őt. Már ott szök-dellt körülötte nyugtalanul; simogatta, faggatta, a maga sorsát látta újrakezdődni az angyalarcú fiú sorsában; hiszen az ilyen félnket és gyámoltalant alázza meg mindenki, rajta csattannak a méregben cserzett szavak, ő fetreng éjjelenként tehetetlenül a perzselő szalmazsákon, és ha lázadni kell, ő maga ijed meg leghamarabb a saját hangjától!... Ugyanakkor a szánalom mellett egy másik érzés is megfeszült az apában, az a rádöbbenés, hogy Antikrisztusként sem tudott bosszút állni a sorsán, és azóta is egyik arculcsapás a másik után éri, hogy leeresz-kedett Remetelakról, ahol epét és ecetet nyelt, és utána eperrel ízesítette a száját; de a kálvária után mit tett, hogy igazolja a benne elszabadult gonoszt, hogy mindent százszorosan visszafizessen a sorsnak?... S ha semmit, akkor minek a pénz, miért annyi buzgalom?... A vele együtt megfeszített latrokat föltámasztotta magában, annyi bizonyos, úgy hogy most háromnak a tüze égeti és hajtja őt és ropogtatja a csontjait, de ezenfelül mit tett, hogy legalább Ili elvesztését megtorolja?... Nánási Róza azóta is leköpte őt, Mária Magdolna undorodon elfordult tőle, az a lány csak azért szerzett neki örömet, hogy utána odavesse annak a „hóhérnak” a kése elé... Jól mondta Magdus: ő Antikrisztus akart lenni, pusztító vad, de csak

görény lett, akit inkább utálnak, mint rettegnek... És mindez azért van így, mert nem a felismerés szerint cselekedett, amely megmutatta, hogy oly mélyre kell süllyednie az aljasságban, mint amilyen magasra emelkedett egykor az Úr lelke közelében, hogy annyi rosszat kell tennie, mint amennyi jót tett, annyi embert kell kétségbeejtenie, ahányat megvigasztalt, s annyiszor kacagnia mások szenvedésén, ahányszor a szavaival gyógyítani igyekezett... De ha gyáva és erőtlén volt eddig bosszút állni a sorsáért, megteszi ezután!... És ha a lányát fölál-dozta az „Úrnak”, ezt az angyalarcú fiút a sátánhoz szegődtetni el inasnak, és megismerteti vele az élvezetek fertőjét, és együtt hemperegnek majd a sárban, és rőfögnek és bőfögnek, míg a jó cselekedetek serpenyője magasra nem száll a rossz cselekedetek serpenyőjébe vetett hit-ványságok és szodomain bűnök súlyától!...

Oly izgatott lett, hogy többször is körbekerülte a fiút, aztán átbicegett a másik műhelybe, a vasalódeszkára hajolt, és azt mondta Karikás úrnak:

– Vegye tudomásul, nemsokára olyan örömtanyát rendezünk be a fiammal, ahol maga még kapus sem lehet!...

És hunyorítva odamutatta töredezett fogait, mint valami rozsdás, girbegurba szegeket.

Járta a kültelki utcákat, hogy eladó házacskát találjon, ha csak akkorát is, amelyben elfér egy égy, egy asztal meg a kályha, és sok érdeklődés után sikerült is megal-kudnia a Töközben egy szoba-konyhás vityillóra, amely-nek ablaka csak arasznyira emelkedett a járda fölé, de legalább nem volt rajta a világ szeme, meg aztán ily ol-csón padlásszobát sem kapott volna közelebb. Vett néhány darab ócska bútort, elhozta Mária Magdolnától a ruháit, mielőtt azonban Elifázt magához fogadta volna, aggódni kezdett, és elvitte őt egy szakorvoshoz. A fiút levetkőz-tették, megmérték, a súlyát és a testmagasságát, gumi-kalapáccsal a térdére ütöttek, túvel végigkarcolták a talpán, kifaggatták a szorongásai felől, és megkérdezték, hogy volt-e már nemi kapcsolata. Elifáz fél kézzel az alsónadrágját fogva fölpillantott a szép és kellemes hangú doktornőre, akinek tömött fekete haja magasra föl volt

tornyozva, és megalázónak tartotta, hogy épp egy ilyen nő vizsgálja meg öngyilkosságra buzdító nyomorúságát, épp ez tesz fel neki kínosnál kínosabb kérdéseket... Az orvosnő látta rajta a zavart, megpaskolta az arcát, és azt mondta, hogy nincs semmi baj, még be sem kell feküdnie a kórházba, csupán helyi kezelést alkalmaznak, valami hormonos kenőccsel, amitől úgy fog majd nőni a szakálla, mint a Robinsoné... De mielőtt megírta volna a receptet, félrehívta az apát, halkán mondott neki valamit, és Bárány minden szavára készségesen rábólintott: hiszen éppen abban jár ő, mondta, hogy a fiú átessék a tűzkeresztségen, és visszanyerje lelki egyensúlyát, amint találon fogalmazta meg az imént a kedves doktornő...

Bárány tovább ügyködött, azt akarta, hogy a fiú mielőbb összekerüljön egy „tisza nőcskével”, aki észrevétlenül el tudja simítani benne a félelem gyűrődéseit; de néhány napig hiába várt, mert csak elhasználódott a arcok, fáradt és csalódott tekintetek buktak át az asztalt védő üveglap fölött, és ő egyre türelmetlenebbül kapta le a nagyítót a szeme elől, hogy megnézze, ki lépett be. Elifáz ott ült nála reggeltől estig koravén zárkózottságába süppedve, és gondolatai semmin sem tudtak megállapodni; csak a szép orvosnő tűnt eléje mindegyre, és újra meg újra zavar fogta el a ragyogó fehér köpeny friss vasalászagától, amely még az orrában volt. Végül egy este, amikor Bárány ismét fölnevezett a szétszedett órák közül, vörös hajú, szép lány állt az üveglap előtt.

– Egy ismerősöm küldött ide – mondta, és hangjából már-már előbukkant a sírás. – Életbevágó dologról van szó...

Ötszáz lejt kért kölcsön, és zálogként már nyújtotta is a karjáról lecsatolt apró Tellust, Bárány azonban úgy tett, mintha nem vette volna észre ezt a mozdulatot, és sóhajtván közölte, hogy többé nem ad kamatra pénzt, mert az emberek gonoszak, és ahelyett, hogy hálásak lennének, meggyűjtik a baját, s arra kényszerítik, hogy a törvénytörést járja, ha csak egy részét is meg akarja menteni annak a kis tőkének, amit becsületes munkával szerzett... Miközben azonban ezt mondta, még a mája is remegett az izgalomtól, szerencsés véletlennek találta a lány kétségbeesését, és arra gondolt, hogy bizonyára megesett, és

most valami zúgorvoshoz akar fordulni, azért oly sürgős neki a pénz; no de hadd vergődjék csak a kicsike még egy ideig, hadd aggódjék még a saját félelmében, mert akkor rögtön engedékenyebb lesz... Ismét a szeme elé csippentette a nagytót, ismét sóhajtott, végül nyájasan csúfondáros mosollyal pillantott rá:

– Nagy bajban lehet, ha még mindig itt áll... Csak nem a gólyától ijedt úgy meg, kedves?...

A lány nézte az óras megnyúlt szatírcát, türte, hogy végigtapogassa a tekintetével.

Ekkor azonban Bárány határozottan azt mondta:

– Kössünk vásárt, kisasszony... Én a segítségére leszek, de magácskának is teljesítenie kell egy kérésemet...

S mivel látta a lány arcán a meghökkenést, mindjárt ki is került az asztal elé, és rimázkodón folytatta:

– Ne értsen félre, az Istenért!... Hogyan is mernék én akár egy pillantást is vetni kiskegyedre... De itt ül a közelemben egy ártatlan gyerek, akit egyedül magácska menthet meg...

És kapkodva és följajzottan elmondott mindent; a kis vereshajú megfordult, csak most vette észre a fiút, és a fölháborodás kíváncsian ironikus mosollyá változott az arcán.

– Valóban úgy félsz a lányoktól? – mérte végig a már talpon álló és ügyetlenül elereszkedett Elifázt. – Ej, te kis suta-butá, ha tudnád, milyen egyszerű az egész, ha tudnád!...

Gyöngéden feléje legyintett, mintha végig akarná cirógatni az arcát, aztán megfordult és elszaladt.

Egy félóra múlva azonban visszatért. Bárány riadt hálával bicegte körül, de óvatosságból még nem adta oda neki a pénzt. Taxiba ültette mindkettőjüket, ő maga is beült, hogy hazakísérje őket a Tóközbe, aztán odanyújtotta a fiúnak a kulesot, intett, hogy ő visszatér a városba, Pedig elrejtőzött a közelben, hogy meglesse a különös nászt... Elifáz, miután még a nadrágot is le kellett rángatni róla, izzó arccal, remegve dőlt a lány ölébe, aki ügyesen és tapasztaltan fogadta magába őt, a félelmével és a szorongásával, a szégyenével s a vacogó kételkedésével együtt... De hova lettek később ezek az érzések!... Már sírt és vonaglott a fölfedezéstől, hogy létezik ilyen öröm

is, amely megéri, hogy ezután csak ennek éljen, hogy egyedül ez tartsa fogva, és nem az imaház meg a gyülekezeti vének, és nem az édesanyja; hogy ez égesse naponta a vérét, és tisztítsa meg minden gonosztól!...

Később, mikor magához tért, a lány már nem volt mellette. Csak az édesapja bicegett hadonászva fel-alá az ágyánál, és éneklő hangon szónokolt, de ő nemigen értette a szavait:

– Azt a *másik* ártatlant az Úrnak kellett feláldoznom, de *ezt* magam mellé veszem, és az Antikrisztus apródjává teszem, hogy énvelem együtt csak az örömöknek és a förtelmes gyönyöröknek éljen!...